

ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Історія природничого факультету бере початок із 1919 р., коли Полтавський учительський інститут був реорганізований у педагогічний. У складі факультету функціонують кафедри: педагогічної майстерності та менеджменту; хімії та методики викладання хімії; ботаніки та методики навчання біології; біології та основ здоров'я людини; екології та охорони довкілля. Нині факультет здійснює підготовку бакалаврів за напрямками та спеціалістів за спеціальностями: «Біологія», «Хімія», «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», а також магістрів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Управління навчальними закладами» й «Управління проектами».

У часи незалежності України природничий факультет очолювали доценти А. М. Білич (1987–1994) та А. С. Редчук (1995). З 1995 р. його незмінним деканом є д-р пед. наук, проф., заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, чл.-кор. Міжнародної академії педагогічної освіти М. В. Гриньова.

Факультет має потужний кадровий потенціал. Так, на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту (завідувач — проф. М. В. Гриньова) працюють два доктори наук, професор і кандидат наук, професор, вісім кандидатів наук, доцентів та один викладач без наукового ступеня. Кафедра хімії та методики викладання хімії (завідувач — д-р пед. наук, проф. Н. І. Шиян) представлена: доктором наук, професором; сімома кандидатами наук, доцентами; викладачем без наукового ступеня; двома старшими лаборантами та завідувачем лабораторії. Склад кафедри ботаніки та методики навчання біології (завідувач — д-р пед. наук, проф. В. В. Оніпко) формують троє докторів наук, професорів; четверо кандидати наук, доцентів; двоє викладачі без наукового ступеня; троє старших лаборантів. На кафедрі біології та основ здоров'я людини (завідувач — д-р біол. наук, проф. О. І. Цебржинський) працюють: доктор наук, професор; чотири кандидати наук, доценти; чотири викладачі без наукового ступеня; старший лаборант і завідувач навчальної лабораторії. Кафедра екології та охорони довкілля (завідувач — канд. біол. наук, доц. Н. О. Смоляр) пред-

ставлена п'ятьма кандидатами наук, доцентами; двома викладачами без наукового ступеня та старшим лаборантом.

Організацію навчально-виховного процесу на факультеті забезпечують заступники декана, доценти Л. М. Гомля, В. І. Іщенко, С. М. Новописьменний, Ю. І. Боловацька, О. Я. Рибалко, А. Г. Бажан, Ю. П. Кращенко.

Здобутки викладачів природничого факультету щороку примножуються. Так на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту готують аспірантів і докторантів, захищені близько 30 кандидатських і докторських дисертацій із педагогіки. Д-р пед. наук, проф. М. В. Гриньова підготувала 25 кандидатів і двох докторів наук. Три дисертаційні роботи захищені під керівництвом проф. Н. М. Тарасевич (Кривонос), дві кандидатські дисертації — під керівництвом доц. О. Г. Жданової-Неділько.

На факультеті сформувалися дві потужні наукові школи. Керівником наукової школи «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності» є д-р пед. наук, проф. М. В. Гриньова. До школи належать викладачі, докторанти, аспіранти, магістранти кафедри педагогічної майстерності та менеджменту, студенти природничого факультету, директори й заступники директорів шкіл Полтавщини, педагоги освітніх і позашкільних творчих дитячих колективів.

За наукового консультування проф. М. В. Гриньової захищено дві докторські дисертації: В. В. Оніпко «Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх

*Декан природничого факультету М. В. Гриньова і перший проректор
Р. А. Сітарчук з випускниками магістратури, 2013 р.*

Гриньова Марина Вікторівна

Декан природничого факультету.

Завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту.
Доктор педагогічних наук, професор, лауреат Державної премії
України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України

Народилася 10 березня 1961 р. у м. Таллінні (Естонія). У 1983 р. із відзнакою закінчила природничий факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка за спеціальністю «Учитель біології та хімії».

Становлення Марини Вікторівни як педагога відбулося на посаді вчителя хімії та біології середньої школи № 30 м. Полтава. В 1986 р. розпочала роботу в альма-матер, де працює й нині: пройшла шлях асистента, старшого викладача, доцента кафедри педагогіки природничих і математичних дисциплін. З 1995 р. — декан природничого факультету, а з 2002 р. обіймає посаду завідувача кафедри педагогічної майстерності та менеджменту. Є професором кафедри.

У 1991 р. у Науково-дослідному інституті педагогіки в Києві Марина Вікторівна Гриньова захистила кандидатську дисертацію «Формування саморегуляції навчальних дій у молодших школярів». Захист докторської дисертації — фундаментального дослідження «Теоретико-методологічні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів» відбувся у спеціалізованій вченій раді Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України.

Упродовж 2004–2014 рр. під керівництвом М. В. Гриньової захищено 26 кандидатських і дві докторські дисертації. Результатом успішної діяльності кафедри педагогічної майстерності та менеджменту під керівництвом Марини Вікторівни став диплом лауреата рейтингу Міжнародної академії рейтингових технологій і соціології «Золота фортуна» в номінації «За вагомий внесок у справу розбудови України та високий професіоналізм у сфері освіти і науки» (2012).

Марина Вікторівна Гриньова відома в Україні як здібний педагог-організатор, науковець нового покоління, ініціатор упровадження сучасної педагогічно-освітньої стратегії формування гуманної особистості майбутнього вчителя природничих дисциплін. За її ініціативи та під науковим керівництвом на природничому факультеті й на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту створена мережа музеїв: еволюційної зоології; загальної та регіональної геології імені В. І. Вернадського; життя та діяльності А. С. Макаренка.

Нове життя отримав і Ботанічний сад. Проф. М. В. Гриньова стимулювала наукову спрямованість його діяльності, тож нині Ботанічний сад — полігон для відкриття нових спеціальностей: біології, екології, дендрології, природознавства, основ аграрного виробництва. Матеріальною базою для них стали відкриті за сприяння Марини Вікторівни Музей українського садівництва і квітництва під відкритим небом, Зелений клас, рокарій, сирінгарій, дендропарк. Також були створені нові колекції рослин у закритому та відкритому ґрунті.

На природничому факультеті ПНПУ під керівництвом М. В. Гриньової організовано методичну розробку й оновлення теоретичних курсів і лабораторних практикумів, впроваджених у навчальний процес національної вищої школи. Відбувається стрімке вдосконалення матеріальної бази для проведення навчальної та науково-дослідної роботи.

М. В. Гриньова — ініціатор проведення всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, симпозіумів, 21-ї традиційної міжнародної науково-практичної конференції з методики викладання природничих дисциплін «Каришинські читання».

Наукові здобутки Марини Вікторівни висвітлені в майже 500 працях, між яких налічується понад 20 монографій і навчальних посібників, 15 — із грифом Міністерства освіти і науки України. Основна тема досліджень — теоретико-методичні основи саморегуляції діяльності молоді.

Під керівництвом проф. Марини Гриньової кафедра видає збірник наукових праць «Витоки педагогічної майстерності», ліцензований ВАК України як фахове видання. Марина Вікторівна є заступником головного редактора журналу «Мідж сучасного педагога», входить до редакційної ради збірника наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (серія «Педагогічні науки»), журналу «Постметодика». Голова журі обласної учнівської олімпіади з біології.

учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі» (2012); А. В. Ткаченка «Професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка» (2014).

Д-р пед. наук, проф. Н. І. Шиян — керівник наукової школи «Теорія і методика навчання у вищій і загальноосвітній школі». Напрямами наукових досліджень школи є: диференціація навчання, інноваційні технології навчання, профільне навчання в загальноосвітній школі, дидактичні засади формування індивідуальної освітньої траєкторії учня (студента).

У науковій школі підготовлені кандидати наук: Ю. В. Момот «Проектна технологія організації позаурочної роботи з хімії учнів загальноосвітніх навчальних закладів»; А. В. Нізовцев «Формування дослідницьких умінь студентів технічних університетів у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін» (2010); О. О. Буйдіна «Організація самостійної роботи з хімії учнів основної школи з використанням засобів візуалізації знань» (2012); М. М. Тесленко «Формування пізнавальної самостійності студентів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін» (2013).

Колектив кафедри педагогічної майстерності та менеджменту. Зліва направо перший ряд: Н. М. Сас, Н. В. Беляєва, П. В. Ворона, М. В. Гриньова, С. П. Школяр, Ю. І. Боловацька; другий ряд: Н. М. Пивовар, І. В. Кривошапка, Ю. В. Клименко, Н. М. Кривонос, М. В. Малаканова, О. Г. Жданова-Неділько, М. О. Герасименко; третій ряд: Ю. П. Кращенко, О. В. Зуб, Г. Ю. Сорокіна, А. В. Ткаченко

КАФЕДРА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

М. В. ГРИНЬОВА
Завідувач кафедри,
д-р пед. наук,
професор

Гриньова Марина Вікторівна — завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

На базі наукових досліджень М. В. Гриньової сформувалася наукова школа «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності», в межах якої щорічно проводять міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції та семінари, підготовлені переможці Всеукраїнських та обласних конкурсів студентських наукових робіт із менеджменту, захищені 27 кандидатських і дві докторські дисертації, видається збірник наукових праць «Витоки педагогічної майстерності», ліцензований як фахове видання.

Інтенсивну працю з керівництва природничим факультетом (декан із 1994 р.) Марина Вікторівна поєднує з активною діяльністю на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту, яку очолює з 2002 р. Тут функціонують дві найбільші магістратури університету: «Управління навчальним закладом» (стаціонарне та заочне відділення налічують по 50 магістрантів кожне) й «Управління проектами» (50 магістрантів стаціонарного відділення). Випускники кафедри є магістрами педагогічної освіти, керівниками проектів і програм, підприємств, установ та організацій у сфері освіти й виробничого навчання. Пріоритетами для кафедри є всебічний розвиток професійної та особистої

культури фахівців, високий рівень викладання дисциплін, повне комплексне забезпечення навчального процесу науково-методичними розробками. Системний підхід до якості освіти забезпечує високу конкурентоспроможність випускників на ринку праці й належні стартові умови для професійного кар'єрного зростання.

На кафедрі працюють: зав. кафедри, проф. М. В. Гриньова, проф. Н. М. Кривонос, доценти О. Г. Жданова-Неділько, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна, А. В. Ткаченко, М. О. Герасименко, Н. М. Пивовар, Ю. П. Кращенко, асистенти Ю. О. Клименко, І. В. Кривошапка, ст. лаборанти Л. А. Супрунова, І. А. Шульга.

КАФЕДРА БОТАНІКИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ

Оніпко Валентина Володимирівна — завідувач кафедри ботаніки та методики навчання біології, доктор педагогічних наук, професор. Наукові інтереси пов'язані з дослідженням теоретико-методичних засад підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі. На прикладі біотехнологічного профілю навчання учнів Валентина Володимирівна вперше розробила науково-методичне забезпечення та технологічні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у освітньому процесі ВНЗ педагогічного спрямування III–IV рівнів акредитації.

В. В. ОНІПКО
Завідувач кафедри,
д-р пед. наук, професор

Викладачі кафедри забезпечують підготовку фахівців напрямів підготовки 6.040101 Хімія, 6.040102 Біологія та спеціальностей 7.04010101 Хімія, 7.04010201, 8.040102 Біологія за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр».

Колектив кафедри ботаніки та методики навчання біології. Зліва направо перший ряд: проф. Л. Д. Орлова, асист. Н. О. Лоза, асист. Н. Т. Максименко, доц. Л. М. Гомля, проф. В. В. Оніпко, ст. лаборант. Ю. Ю. Соломашенко, доц. С. П. Яланська; другий ряд: доц. Т. В. Дерев'янку, ст. лаборант Т. В. Хілінська, доц. В. В. Буйдін, доц. В. І. Іщенко, асист. В. Ю. Нор, ст. лаборант Л. В. Чеботарьова

Кафедра має потужний кадровий склад і веде фундаментальну роботу із комплексних тем. Завдяки цьому студенти мають широкі перспективи подальшої наукової роботи після закінчення університету. На кафедрі діє магістратура, а з 2014р. — аспірантура зі спеціальності 03.00.05 — ботаніка.

Співробітниками кафедри є талановиті педагоги та науковці: зав. кафедри, проф. В. В. Оніпко, професори С. В. Гапон, Л. Д. Орлова, доценти В. В. Буйдін, Л. М. Гомля, Т. В. Дерев'янка, В. І. Іщенко, асист. Т. В. Хілінська, ст. лаборанти Ю. П. Левченко, Н. М. Шара, В. М. Синящок.

КАФЕДРА ХІМІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ

Н. І. ШИЯН
Завідувач кафедри,
д-р пед. наук, професор

Шиян Надія Іванівна — завідувач кафедри хімії та методики викладання хімії, доктор педагогічних наук, професор. Наукові інтереси пов'язані з дослідженням дидактичних засад профільного навчання в загальноосвітній школі сільської місцевості. Надія Іванівна керує науковими роботами аспірантів; є головою журі II та III турів Всеукраїнського конкурсу «Учитель року», членом журі обласного та всеукраїнського етапів хімічних

олімпіад школярів і студентів класичних і педагогічних університетів, а також конкурсів наукових робіт школярів-членів МАН.

Кафедра хімії та методики викладання хімії здійснює підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» (напрямок підготовки 6.040101 Хімія), «спеціаліст» (спеціальність 7.04010101 Хімія), «магістр» (спеціальність 8.04010101 Хімія) галузі знань 0401 «Природні науки».

Показником професійного рівня викладачів кафедри є призові місця, які студенти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка впродовж 2001–2014 рр. виборювали на всеукраїнських олімпіадах із хімії серед студентів класичних і педагогічних університетів.

Професор Н. І. Шиян зі своїми учнями та послідовниками, 2013 р.

Колектив кафедри хімії та методики викладання хімії.
Зліва направо: перший ряд: Г. В. Бережна, В. Л. Лоза, Н. І. Шиян, С. В. Стрижак, О. А. Куленко;
другий ряд: В. І. Магда, С. В. Пустовіт, Г. Ф. Джурка, Ю. В. Самусенко, В. І. Шинкаренко

Викладачі кафедри протягом багатьох років працюють на тему «Шляхи підвищення ефективності навчально-виховного процесу з хімії у вищій та загальноосвітній школі». За 80 років наукових досліджень на кафедрі синтезовані понад 700 нових хімічних сполук, розроблені оригінальні методи синтезу різноманітних похідних аценафтену, нафтостирилу тощо. Співробітники кафедри опублікували більше 1000 наукових праць.

Нині до науково-педагогічного складу кафедри належать: зав. кафедри, проф. Н. І. Шиян, доценти Г. Ф. Джурка, В. І. Магда, Ю. В. Самусенко, С. В. Стрижак, В. І. Шинкаренко, ст. викл. О. А. Куленко, ст. лаборанти Ю. П. Кошлата, А. В. Криворучко, С. В. Кулешов, Л. М. Сенчило, К. А. Трєбко та зав. лабораторією В. М. Лоза.

КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Смоляр Наталія Олексіївна — завідувач кафедри екології та охорони довкілля, кандидат біологічних наук, доцент.

Науково-дослідна робота на кафедрі організована в межах наукової теми «Дослідження біорізноманітності Лівобережного Придніпров'я в аспекті охорони» (розділи «Сучасний стан та оптимізація природно-заповідної мережі Полтавщини», «Сучасні ефективні підходи до екологічної освіти й виховання; демекологічні особливості рідкісних рослин Полтавщини», «Созологічні аспекти збереження біорізноманітності Лівобережного Придніпров'я»).

Кафедра екології та охорони довкілля забезпечує підготовку студентів зі спеціальності 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування. Викладачі керують науко-

Н. О. СМОЛЯР
Завідувач кафедри,
канд. біол. наук,
доцент

*Колектив кафедри екології та охорони довкілля.
Зліва направо: перший ряд: О. Я. Рибалка, Л. Р. Хананова,
Н. О. Смоляр, І. С. Бєседіна, Н. О. Горіненко;
другий ряд: Т. В. Шкура, В. В. Попельнюх, Т. В. Грицай*

*Колектив кафедри біології та основ здоров'я людини. Зліва
направо: перший ряд: Г. І. Вербова, А. А. Коваль, Н. О. Корчан,
В. М. Закалюжний, О. Сердюк; другий ряд: О. В. Зуб,
А. Г. Бажан, С. А. Новописьменний, О. М. Нечипоренко*

вою роботою студентів за напрямками: заповідна справа; дослідження фіторізноманітності природно-заповідних об'єктів; популяційна екологія; інтродукція рідкісних видів флори в ботанічному саду Полтавського педуніверситету; еколого-біологічні дослідження кімнатних рослин; фітоценологічні дослідження; фітоіндикаційні дослідження; прикладна екологія (екологічні проблеми м. Полтави).

Сьогодні кафедра є координаційним центром дослідження біорізноманітності в Полтавській області та поширення еколого-валеологічних знань у регіоні.

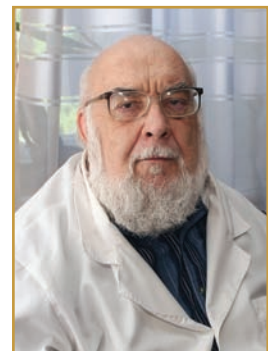
До її кадрового складу належать: зав. кафедри, доц. Н. О. Смоляр, доценти М. М. Дяченко-Богун, Т. В. Шкура, ст. викл. Н. О. Гуріненко, асистенти О. В. Клепець, О. Р. Ханнанова, ст. лаборант В. О. Безсонова.

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Цебржинський Олег Ігорович — завідувач кафедри біології та основ здоров'я людини, доктор біологічних наук, професор. Під його керівництвом працює наукова школа «Проксидантно-антиоксидантна система живого», в межах якої були захищені дев'ять кандидатських дисертацій. Олег Ігорович є автором 435 друкованих праць.

Наукова робота викладачів кафедри здійснюється в межах загальної теми «Біологічні основи реконструкції та охорони тваринного світу». Результатом цієї діяльності стала публікація численних наукових і науково-методичних друкованих праць. На особливу увагу заслуговують монографії та навчальні посібники з грифом МОН України, зокрема: «Токсикологія (вибрані лекції)» (О. І. Цебржинський, Г. Г. Трохименко, 2010), «Козаки Полтавщини. Історичні нариси про козаків Полтавщини XVII–XX століть» (В. М. Закалюжний, 2009), навчальний посібник для студентів педагогічних університетів «Природознавство» (М. В. Гриньова, О. В. Паляниця, 2012).

Нині на кафедрі працюють: завідувач кафедри, проф. О. І. Цебржинський, доценти В. М. Закалюжний, В. В. Попельнюх, О. Я. Рибалка, М. В. Слюсар, ст. викладачі А. Г. Бажан, А. А. Коваль, Н. О. Корчан, асист. С. А. Новописьменний, ст. лаборант Т. І. Вербова, зав. навчальними лабораторіями В. І. Паляниця та О. В. Паляниця.

***О. І. ЦЕБРЖИНСЬКИЙ**
Завідувач кафедри,
д-р біол. наук,
професор*